

**GLASNIK ARHIVA I DRUŠTVA ARHIVSKIH RADNIKA BiH,
GOD. XXVI, XXVIII–XXX (1986, 1988–1990)**

Glasnik izlazi od 1961. godine i u samom naslovu određuje svoju svrhu kao časopis koji će povezati arhivske radnike s ciljem obrađivanja arhivskih pitanja, prezentacijom rezultata rada, razmjenom iskustava radi unapređivanja arhivistike na tlu BiH. Rubrike časopisa su točno određene. Prva obrađuje teme iz arhivistike i arhivske službe, drugu rubriku čine rasprave i članci iz područja arhivistike ili njoj srodnih znanosti, treća rubrika donosi obavijesti o arhivskoj građi. Zatim slijede prikazi i ocjene domaće i strane arhivističke literature, povremena rubrika društvene vijesti u kojoj se obično izvješćuje o savjetovanjima arhivskih radnika BiH. Na kraju časopisa izrađeni su bibliografski opisi na bibliotečnim listićima koji se mogu izrezati te poslužiti za kartoteku.

Glasnik god. XXVI/1986.

U uvodnom članku Glasnika Matko Kovačević daje pregled tridesetogodišnjeg rada DAR BiH. Istaknuta je važnost društva osobito na polju osposobljavanja i stručnog usavršavanja članova, organiziranja brojnih stručnih savjetovanja, kao i pokretanja stručnih arhivskih časopisa.

Prva rubrika ovog godišta obrađuje referate sa Savjetovanja DAR BiH na temu: Pregled razvoja državnog ustavnog uređenja s naglaskom na ustavno uređenje vlasti jugoslavenskih zemalja do proglašenja Ustava FNRJ 31. I 1946. godine. V. Babić piše o prvim slobodnim izborima 1945. godine obrađenih u svjetlu arhivskih dokumenta. M. Divčić u svom koreferatu »Prvi slobodni izbori u Sarajevu i sarajevskom okrugu« opisuje predizbornu i izbornu aktivnost društveno-političkih organizacija i organa lokalne vlasti sarajevskog područja na organiziranju izbora za Ustavotvornu skupštinu. Istu temu ali na drugim područjima obrađuju: A. Kožar za područje tuzlanskog okruga, J. Hopić za područje zeničkog sreza, dok B. Kuzmanović daje prikaz izbora za dobojski okrug. Cjelokupna tema završena je koreferatom S. Srndović o odjecima prvih slobodnih izbora u bosanskohercegovačkom tisku.

Druga tema Savjetovanja odnosila se na prikaz ciljeva i svrsishodnost projekta kompletiranja arhivske građe na nivou Republike. Osnovni referat na tu temu dao je B. Madžar pišući o projektu »Kompleksno istraživanje arhivske i bibliotečke građe« koji nastoje ostvariti Arhiv BiH, Narodna i univerzitetska biblioteka BiH, Orijentalni institut i Institut za istoriju, sklapanjem Samoupravnog sporazuma sa SIZ-om nauke BiH. Ovaj projekt ima za osnovnu zadaću da argumentirano dokaže društvenu opravdanost kompleksnog istraživanja arhivske i bibliotečne građe u zemlji i inozemstvu u cilju dopune arhivskih i bibliotečnih fondova BiH.

Nekoliko autora na tu temu, u cilju kompletiranja fondova ostalih arhiva u BiH, navode građu koju posjeduju a koja može biti interesantna za druge arhivske institucije u BiH. Tako D. Vržina iznosi podatke o zanimljivoj građi koju čuvaju Arhiv i Muzej Bosanske krajine, D. Davidović prikazuje građu istorijskog arhiva Sarajevo, E. Radosavljević navodi takvu građu Arhiva BiH

iz razdoblja austrougarske uprave, a S. Sarić i K. Lovrenović iz istog arhiva skreću pažnju na građu nastalu između dva rata. Koreferatom M. Kujović predstavljena je građa nastala radom republičkih ministarstava te građa nekoliko manjih fondova iz oblasti zdravstva i socijalne politike.

Treća tema Savjetovanja odnosila se na analizu stanja i probleme zaštite arhivske građe van arhiva. Uvodni referat podnio je M. Marić. On se osvrnuo na probleme i nejedinstvenost u stručnom radu vanjskih službi arhiva u BiH i registratura te je u cilju prevazilaženja takvog stanja dao prijedloge za budući rad. Ovu problematiku obradili su Z. Džankić i S. Dugandžić i ukazali na iskustva Arhiva Hercegovine na zaštiti arhivske građe i registraturnog materijala na području Hercegovine i Duvna. V. Jerić u svom radu predlaže nove liste kategorija registraturnog materijala koje bi kao standardne liste bile primjenjive za odabiranje građe društveno-političkih organizacija.

Ostali autori daju pregled razvoja pravosudnih organa na osnovi građe preuzete u arhive BiH ili skreću pozornost na stanje takve građe u registraturama. Iz referata je vidljivo da je stanje građe koja se nalazi u registraturama vrlo raznoliko. Pojedini autori su izuzetno zadovoljni smještajem građe kao i stručnim osobljem koje radi u registraturama, npr. E. Hadžimuratović koja je obradila građu za koju je nadležan Arhiv BiH. Naprotiv, A. Ganibegović ističe da je stanje građe koja se čuva u općinskim sudovima Bosanske krajine vrlo loše. Na kraju ove rubrike S. Hadžimehmedagić dala je pregled osnivanja i ukidanja pravosudnih organa u poslijeratnom razdoblju koji su u nadležnosti zaštite Arhiva BiH te se osvrnula na probleme preuzimanja takve građe.

Druga rubrika Glasnika objavljuje tri članka. Prvi, autora I. Hadžibegovića obrađuje nastanak i razvoj poljoprivredne stanice u Modriči kao oglednog dobra, poljoprivredne škole i poljoprivrednog savjetnika za poljoprivredu bosanske Posavine, te njeno značenje za taj kraj u pogledu racionalne obrade zemlje, uzgoja boljih pasmina goveda te školovanja mladih poljoprivrednika.

Članak S. Dizdara, »Iz anala Gimnazije Aleksa Šantić u Mostaru« prati obrazovnu, kulturnu i političku aktivnost učenika i nastavnika gimnazije od njenog osnivanja 1892. godine pa do privremenog zatvaranja radi neprestanih dačkih nemira te antidinastičkih i antimonarhističkih pojava 1914. godine. Osnovana za austrougarske okupacije kao druga škola u BiH, ova škola uskoro postaje snažna obrazovna, kulturna i politička institucija u kojoj su učenici odigrali značajnu ulogu u širenju ideje o političkoj samostalnosti BiH.

S. Sarić, u posljednjem članku ove rubrike daje povijesni pregled djelatnosti Šahovskog kluba u Sarajevu od 1904. do 1941. godine.

Treća rubrika u cjelini je posvećena izvještajima Vladinog komesara za glavni grad BiH o političkoj i privrednoj situaciji u Sarajevu od sarajevskog atentata do kraja siječnja 1915. godine. Izvještaj sadrži uglavnom podatke o istrazi i svezi s atentatom, kao i mjere protiv velikosrpske propagande. On oslikava teško stanje u gradu nakon atentata i početka rata te kao takav predstavlja važan izvor za proučavanje povijesti prvog svjetskog rata, premda ne opisuje neke krupne događaje iz tog razdoblja, kao što su suđenje atenta-

torima, uhićenja, zatim vojne operacije u blizini grada, evakuaciju stanovništva i slično.

U rubrici »Prikazi i ocjene« zanimljiv je prikaz međunarodnog časopisa *Archivum*, vol XXXI/1986 koji je u cijelosti posvećen modernim zgradama nacionalnih arhiva u svijetu.

Posljednja rubrika donosi izvješća s Trećeg savjetovanja arhivskih radnika BiH i konferencije DAR BiH, izvješće o radu DAR BiH za razdoblje 1983/1985. godine i slično.

Glasnik god. XXVIII/1988.

Ovaj broj sadrži radove sa Savjetovanja DAR BiH održanog u Bihaću u lipnju 1988. godine. Osnovni referat prve teme Savjetovanja odnosi se na primjenu i mogućnosti ujednačavanja teoretskih principa u postupku sređivanja arhivske građe u arhivima, autora D. Vržine i G. Sedić. U njemu su predložene prednosti i nedostaci načela provenijencije i pertinencije, te je načelo provenijencije predloženo za jedinstveni sustav sređivanja arhivske građe. Isto mišljenje zastupaju E. Radosavljević i V. Babić koji u svojim radovima ističu prednosti toga načela u sređivanju fondova iz oblasti javne uprave i privrede. Ostali autori obrađuju ovaj problem na primjerima konkretnih fondova i to: D. Davidović fondova društveno-političkih organizacija, M. Jovanović osobnih i obiteljskih fondova društava i udruženja, a E. Hadžimuratović i B. Babić obrađuju specijalne kategorije arhivske građe.

Druga tema savjetovanja započeta je referatom S. Klarić »Informativna sredstva u arhivima BiH«, u kojem su predložena jedinstvena načela izrade informativnih pomagala s tabelarnim pregledom arhivskih pomagala u arhivima BiH. Lj. Gaković i M. Kujović analizirale su izrađene sumarne i sumarno-analitičke inventare u BiH. S. Klarić ukazuje na značenje valorizacije građe, kako u registraturama tako i u arhivima te predlaže četiri kriterija informativne selekcije dokumenata. S. Srndović obrađuje elemente inventarne jedinice analitičkog inventara. M. Kujović i S. Hadžimehmedagić analiziraju pojam liste kategorija registraturne građe s rokovima čuvanja te smatraju da one mogu poslužiti kao osnova za izradu informativnih pomagala, jer je uz njih olakšano sređivanje i obrada registraturne građe. M. Knezović ukazuje na profil korisnika informacija koje pruža arhivska građa, teme koje ih zanimaju, stavove korisnika prema znanstveno-obavijesnim sredstvima, njihov odnos prema arhivskoj građi i mogućnosti koordinacije arhivskog poslovanja s potrebama korisnika.

Treća tema posvećena je tezama za izradu elaborata o pripremama i uvođenju automatske obrade podataka u arhivsku službu BiH. Teze obrađuju organizacijsku strukturu automatskog informativnog sustava na nivou Republike i pojedinih arhiva, informativnu strukturu stvaranja i pretraživanja baza podataka i kadar koji je potreban za izradu elaborata.

Problematiku izložbene aktivnosti arhivskih i bibliotetskih ustanova obradili su D. Kojović i V. Popović te izložili metodološke postupke pripremanja izložbi kao i metodologiju vizualne prezentacije materijala putem izložbi.

Druga rubrika donosi zanimljiv prijevod jednog dijela putopisa, tajno objavljenog u Londonu još 1853. godine, u kojem se opisuju događaji u Travniku i BiH za vrijeme vladavine Omer-paše Latasa. Dva članka obrađuju razdoblje drugog svjetskog rata. Prvi autor Lj. Ivanić, piše o školstvu u NOB na području sreza Sanski Most, a D. Vržina o radu organa narodne vlasti u banjalučkom okrugu u prvoj polovini 1945. godine.

Treća rubrika u potpunosti je posvećena osnivanju Socijaldemokratske stranke u BiH. U njoj se pokušava na osnovi dva članka iz češkog lista »Pravo Lidu« i dva pisma iz Arhiva Instituta za marksizam-lenjinizam u Pragu rasvijetliti odnos Čehoslovačke socijaldemokratske radničke stranke, odnosno Antonija Njemca prema osnivanju i radu Socijaldemokratske stranke BiH.

Ovaj broj sadrži još rubriku »Prikazi i ocjene« te rubriku »Inventari« u kojoj je u cijelosti objavljen analitički inventar za sačuvani dio fonda Pokrajinskog komiteta SKOJ-a za BiH za razdoblje 1945–1949. godine. Inventar sadrži i povijesnu bilješku o tvorcu fonda, napomene korisnicima, popis kracica i zemljopisno kazalo.

Glasnik god. XXIX/1989.

U prvom dijelu Glasnika tematski je obrađena problematika suvremenog načina pripreme i obrade podataka u arhivskoj službi BiH, kao i problem zaštite i preuzimanja građe u privatnom vlasništvu. Tako se M. Novak u članku »Nekaj misli ob izdelavi projekta izgradnje informacijsko-dokumentacijskega centra v arhivu« bavi pronalaženjem odgovora na dva ključna pitanja kompjutorizacije u arhivskoj struci:

- a) kako generirati bazu podataka na jeziku stroja i
- b) kako pohraniti strojno zapisanu bazu podataka.

Osnovna obilježja programa Armida s praktičnim primjerima njene primjene u pojedinim segmentima arhivske djelatnosti obradio je M. Birjak u članku »Armida – Programski paket za delo v arhivih«. I. Šemić mogućnost primjene obavijesnih pomagala u arhivskim poslovima vidi kroz snimanje arhivske građe u cilju zaštite od propadanja, višestrukog korištenja, uštede u arhivskom prostoru i efikasnom upravljanju arhivskom građom. S. Hadžimehmedagić razmatra prednosti mikrofilmiranja i tehnologije rada na kojoj se ono zasniva u procesu poslovanja SIZ-a Penzijskog i invalidskog osiguranja BiH.

Probleme zaštite i preuzimanja građe u privatnom vlasništvu obrađuje nekoliko autora. A. Šehović predstavlja zakonodavni aspekt zaštite i preuzimanja građe u privatnom vlasništvu u BiH, ističući da je ta problematika najbolje regulirana u Hrvatskoj, a da zakonodavstvo BiH uglavnom daje načelne odredbe o zaštiti takve građe. Predstavljena su i neka iskustva arhiva u BiH na zaštiti i preuzimanju građe u privatnom vlasništvu. D. Davidović govori o iskustvima i akciji Istorijskog arhiva Sarajevo, a A. Kožar o iskustvima Regionalnog istorijskog arhiva Tuzla. Date su informacije i o preuzimanju građe istaknutih revolucionara iz BiH u Arhiv CK SKBiH. Među

ovim člancima zanimljivi su i oni koji govore o problemima zaštite građe iz privatnog vlasništva u muzejima. Tako M. Miljanović piše o problemima s kojima se susreću radnici u Muzeju književnosti i pozorišne umjetnosti BiH te o načinu prezentacije građe.

B. Babić nas upoznaje s prvom akcijom prikupljanja arhivske građe iz oblasti kinematografije, koju je 1982. godine organizirao Arhiv BiH te rezultatima koji su postignuti za vrijeme od mjesec dana trajanja pothvata. Većinom se ističe kako zbog lošeg materijalnog stanja, a ponekad i zbog nedovoljnog broja adekvatnog stručnog osoblja arhivi u BiH nisu u mogućnosti doći u posjed zanimljive i vrijedne građe koju posjeduju privatne osobe.

U posljednjem dijelu posvećenom problematici arhivistike i arhivske službe, nalazi se članak M. Kovačevića o statusnim pitanjima arhivske službe u bivšoj SFRJ. Autor obrađuje značenje arhivske službe u očuvanju arhivske građe kao nezaobilaznog izvora za izučavanje povijesti, za kulturne, znanstvene i druge društvene potrebe te je kao takva, djelatnost od općeg društvenog interesa. Dat je pregled razvojnih faza arhivskih ustanova u bivšoj Jugoslaviji te uočene različitosti u njihovim statusnim rješenjima, kao i neujednačen položaj i raznolikost izvora i načina financiranja. Autor se obilno služi tabelarnim prikazima arhivskih ustanova u bivšoj SFRJ, prikazima radnog i spremišnog prostora po arhivima i registraturama, a data je i kvalifikacijska i starosna struktura zaposlenih arhivskih radnika.

U rubrici pod naslovom »Članci i rasprave«, dva rada obrađuju kulturu, propagandnu i prosvjetnu djelatnost u Bosni u toku NOR-a. Rad T. Klarić s temom »Kulturna i propagandna djelatnost na romanijskom području (1941–1945)« obrađuje osnivanje partijskih domova, političkih zborova, izdavanje i umnožavanje letaka i proglašenja kojima se popularizirala KPJ, odluke AVNOJ-a i ZAVNOH-a, a suzbijala neprijateljska propaganda, naročito četnička koja je na tom području bila izuzetno jaka. Bilo je i nekoliko pokušaja pokretanja listova. Do listopada 1941. do početka 1942. godine izlazi list Glas Romanije, a jačanjem NOP-a i formiranjem brigada i bataljuna stvaraju se »kulturne ekipe« koje pokreću svoje listove, tako je pokrenut i list Ranjeni Romanijac. Organiziran je i pokoji analfabetički tečaj. Posljednji dio članka odnosi se na utjecaj NOP-a na narodne pjesme nastale u tom razdoblju.

U drugom članku autorica Mušović-Tadić veću pažnju posvećuje prosvjećivanju i opismenjavanju boraca i naroda u sjeveroistočnoj Bosni. Ukazano je i na propise koji su u to vrijeme regulirali problematiku obrazovanja kao i utjecaj članova sindikata, Narodnog fronta, AFŽ-a, Narodne omladine i drugih antifašističkih organizacija na tom polju djelatnosti.

Druga rubrika obuhvaća dva rada iz srednjovjekovne povijesti BiH. Prvi rad, M. Šunjića posvećen je »Trogirskim izvještajima« o turskom osvajanju Bosne. U njima trogirski knez u desetak dnevnih izvješća obavješćuje dužda o turskom osvajanju Bosne 1463. godine. Iz izvješća je vidljivo da je moral i otpor stanovništva bio slab, što je rezultiralo prebrzim napuštanjem tvrđava, naselja, pa čak i čitavih krajeva.

U drugom radu, M. Ančić predstavlja pet isprava značajnih za povijest istočnojadranskog zaleđa s početka XV. stoljeća. Prva tri dokumenta izašla

su iz kancelarije splitskog hercega, donjokrajskog kneza i nekadašnjeg bosanskog velikog vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinića. To su:

1. Presuda o vlasništvu nad selom Radošić u kliškom Komitatu iz 1407. godine.

2. Naredbodavno pismo hercega splitskom kaptolu da odredi kanonika u čijem će prisustvu biti iznova utvrđene granice nekih posjeda u poljičkom primorju iz 1408. godine.

3. Darovnica iz 1411. godine kojom Hrvoje Vukčić vraća posjed Antoniju, pokojnog Berina iz Splita, koji mu je oduzet nakon pobune splitskih pučana.

Četvrta i peta isprava odnose se na srebreničkog biskupa Tomu. U jednoj Toma, biskup srebrenički propisuje i ovjerava ispravu opata Ivana, a u posljednjoj se svećenik Jakov iz Semine žali na Tomu da ga je nasilno uklonio iz sela Brstanovo, trogirске dijeceze gdje je obavljao župničku službu. Isprava je iz 1441. godine.

U rubrici »Prikazi i rasprave« ističu se prikazi: »Arhivska služba u afričkim zemljama«, »Srbija i Venecija u XIII. i XIV. vijeku«, »BiH u ruskim izvorima (1856–1878)«.

U posljednjem dijelu Glasnika predstavljena su četiri inventara, prvi analitički, a ostala tri sumarno-analitička s povijesnim bilješkama o tvorcu fonda i napomenom korisnicima. To su:

1. Ostavština Jovana Protića (1868–1926); 1895–1926.
2. Veliki župan Vrbaske oblasti (1922–1929); 1923–1929.
3. Sreski komitet SKOJ-a Nevesinje (1945–1948); 1945–1948.
4. Državni dječji dom narodnog heroja Sime Šolaja 1945/1950.

Glasnik god. XXX/1990.

Ovaj Glasnik počinje spomenom na Miodraga Čankovića, pomoćnika direktora Istorijskog arhiva Sarajevo.

Veći dio rubrike »Arhivistika i arhivska služba« bavi se oblicima i sadržajem kulturno-prosvjetne djelatnosti arhiva. Općenito o toj temi piše A. Kožar ističući da je klasična funkcija arhiva u prikupljanju, čuvanju, sređivanju i obradi arhivske građe potpuno prevaziđena te da je neophodno da arhivi postanu kulturne ustanove kompleksnog karaktera, a ne servis za pojedine znanstvene discipline i istraživače. Autor upozorava, da za razliku od drugih evropskih zemalja u kojima su izvjesni oblici kulturno-prosvjetne djelatnosti arhiva postojali već u drugoj polovici 19. stoljeća, u našim zemljama se nešto više na tom polju učinilo tek poslije 1945. godine. Veliki dio rada posvećen je vrstama kulturno-prosvjetne djelatnosti. Istaknuta je i suradnja sa školama i mas-medijima, rad na stručnim i znanstvenim publikacijama, te drugi oblici suradnje.

S. Sarić u svom radu »Izložbe arhivskih dokumenata u arhivima BiH 1982–1990«, daje pregled značajnijih izložaba koje su organizirali arhivi BiH. M. Divčić se u svom članku osvrće na značenje i iskustva izložbe »Bogatstvo

Jugoslavenskih Arhiva« koja je trebala predstavljati pregled najznačajnijih i najljepših arhivskih dokumenata arhivskih ustanova bivše SFRJ. Još jedan rad u ovoj rubrici posvećen je kulturno-prosvjetnoj suradnji arhiva i to ono sa sredstvima informiranja, autorice S. Pašić, koja ističe nedovoljnost te suradnje kao i nezainteresiranost sredstava informiranja za arhivsku djelatnost i arhive.

Dva rada u ovoj rubrici posvećena su arhivskim zgradama i smještaju arhivske građe. Rad autora M. Kovačevića govori općenito o arhivskim zgradama i suvremenoj arhivskoj građi. Drugi autor obrađuje problematiku adaptacije objekta koji je dobio Arhiv Tuzle.

Od ostalih članaka objavljenih u ovoj rubrici, trebalo bi još istaći radove na temu sređivanja i obrade tehničke dokumentacije. M. Musa dao je uvid u dva fonda tehničke dokumentacije:

1. Islamsko starješinstvo u Sarajevu i
2. »Energoinvest« DP »Energoinžinering« iz Sarajeva.

Članak »Čuvanje i korištenje geodetske dokumentacije«, autora B. Tunguza, obrađuje značenje i nastanak ove dokumentacije, njen sadržaj, smještaj i evidencije, čuvanje i izdavanje, kao i izradu automatiziranog informativnog sustava za tu građu.

Rubrika »Članci i rasprave« donosi dva zanimljiva rada. Prvi autorice J. Božić, obrađuje organizaciju, nadležnost i djelokrug rada Građevinskog odjeljenja Zemaljske vlade za vrijeme austrougarske uprave u BiH. U tom razdoblju državna uprava, kao najznačajniji investitor u izgradnji željezničke i cestovne mreže, privrednih, stambenih, sakralnih i drugih javnih objekata, unijela je krupne promjene u izgled naselja i život u njima. Ta sveobuhvatna građevinska aktivnost omogućena je uz neophodna materijalna ulaganja i izvanrednom organizacijom građevinske službe ZV, kao i velikim brojem kvalitetnog tehničkog kadra angažiranog iz zemalja Monarhije. To je razdoblje osjetnih civilizacijskih i kulturnih promjena u BiH kojima se ona uspjela približiti evropskim zemljama na polju graditeljstva više no ikad.

Drugi članak posvećen je vakufnamama, značajnim povijesnim dokumentima upoznavanja urbane topografije Banjaluke od 16. do 19. stoljeća. Vakufname su pravni dokumenti kojima se utvrđivao način čuvanja i održavanja izgrađenih zadužbina. One su nezaobilazan izvor za upoznavanje političkih, povijesnih, ekonomskih i kulturnih prilika u krajevima BiH za vrijeme osmanske imperije, pa i Austro-Ugarske Monarhije. Iz njih se može upoznati veličina, broj i izgled izgrađenih objekata, kao i izgled zemljišta na kojima su objekti izgrađeni. Time je omogućeno rekonstruiranje urbanog razvoja Banjaluke unatoč nedostataka grafičkih prikaza mjesta iz tog razdoblja. Mnogi dokumenti koji su korišteni u ovom radu prvi put su prevedeni s arapskog i turskog jezika.

Treća rubrika u potpunosti je posvećena bosanskim iseljenicima u toku krimskog rata, autora G. Šljive. Rad je bogat tabelarnim pregledima popisa obitelji koje su se masovno iseljavale iz krajeva uz Savu i Unu na područje Banije i Slavonije uslijed velikog nasilja što su ga turski pojedinci i zakupci poreza provodili nad nemuslimanskim zemljoradničkim stanovništvom.

Ovo godište još sadrži prikaze i ocjene te rubriku »Društvene vijesti« u kojoj je izviješteno o Savjetovanju DAR BiH održanom u svibnju 1990. godine u Banji Vrućici kod Teslića.

Posljednja rubrika predstavlja tri nova inventara:

1. Sreski Narodni odbor Goražde 1945–1962.
2. Okružna oblast Banjaluke 1919–1922.
3. Oblasni odbor Bihačke oblasti 1927–1929.

Silvana Planinić

”Schulreport”, br. 3, 1992.

Časopis ”Schulreport” izdaje Ministarstvo nastave, kulture, znanosti i umjetnosti Bayernu u Münchenu. Časopis obrađuje zanimljive teme uglavnom s područja obrazovanja, no obično donosi i niz članaka slične tematike zaokružujući na taj način određenu problematiku. Tako se ni br. 3, od lipnja 1992. ne razlikuje od ostalih brojeva, objavljujući niz zanimljivih članaka, no oni koje bih izdvojila odnose se na arhive u Bayernu.

U dijelu časopisa u kojem su vijesti sa školskih savjetovanja objavljen je intervju s ministrom kulture Hans Zehetmaierom o arhivima u Bayernu. Ministar općenito govori o zadacima i ulozi arhiva kao informacijskih i dokumentacijskih centara za čuvanje, spoznavanje i istraživanje povijesti.

Razrađujući dalje problematiku arhivske djelatnosti, časopis donosi članak dr. Kulmana iz Ministarstva nastave, kulture, znanosti i umjetnosti, ”Arhivi u Bayernu”. Za razliku od drugih institucija, koje također imaju veliki broj raznovrsnih korisnika, javnosti još nije jasna predodžba o djelatnosti arhiva. Rasvjetljavajući i objašnjavajući nejasnoće, ministar se osvrnuo na povijest arhivistike, a posebno na onu u Bayernu te na organizacijsku podjelu arhiva. Naime, arhivima u Bayernu ravna Glavno ravnateljstvo, stručna ustanova koja se bavi problemima arhivističke struke, a organizacijski, državni arhivi dijele se na središnji i zemaljske (regionalne) arhive. Središnji državni arhiv Bayernu u Münchenu čuva građu institucija državnog značenja za cijelo područje države Bayern. S 39.000 m arhivske građe i 260.000 isprava iz 18. st. to je najveći arhiv u Bayernu i ujedno jedan od najznačajnijih u Europi. Za građu institucija pojedinih područja nadležni su zemaljski državni arhivi kojih je u Bayernu sedam (u Ambergu, Augsburgu, Bambergu, Landshutu, Münchenu, Nürnbergu i Würzburgu). U mrežu arhiva uključeni su i komunalni (općinski) i crkveni arhivi.

Komunalni arhivi nadležni su za građu ustanova u velikim gradovima i manjim oćinama koja nema općdržavni značaj, ali je vrijedan doprinos u proučavanju zavičajne povijesti.